

Říjnový Balt Docela jiný jachting

text **Jiří Brožek**
foto **Autor**

VIKINGOVÉ A

Balt. Zmínil jsem se klukům, že tam jezdím každý rok. Že je tam krásně, fouká, nepotkáš plachetnici na moři a že tam mají výtečné ryby. A je jako ve filmu Blízká setkání třetího druhu, když plošiny na plyn svítí jako UFO. Chtěli vyrazit.

SYCHRAVÝ **BALT**

Marína Hammer Havn - Bornholm.
Marína je hned pod krásným středověkým hradem Hammershus.
V říjnu tu nepotkáte živáčka.

P

Pro mne již klasika, pro chlapce zpestření poznáním nových míst na Ruja-ně. V Breege se jim líbí, mně méně poté, co jsem přebral loď.

Avizoval jsem předem, že chci loď, která bude připravena na pořádnou plavbu, která vydrží i nepříznivé podmínky. Mail s požadavky jsem poslal charterovce předem. Odpověď zněla: „Ihre Yacht Mona Lisa ist in Ordnung.“

Vlezl jsem na palubu omšelé jachty a první věc, které mne zajímala, byly plachty. Rozbalil jsem genu a nestačil se divit. Strašné, rozpadala se. Předávací technik Yorn mne již pár let zná. Dívám se na něho s otazníkem v obličeji, on jen sklopí zrak k palubě. Není to jen plachta, jachta je zdemolovaná i v podpalubí. Tuhle loď nepřeberu, kámo. Řekni, co se to děje. Yorn vypadá, že se stydí, rudne a jen šeptne – jdi si stěžovat do ofisu, tak jim to řekni. Po deseti minutách v kanceláři, kdy trvám na svém, že loď nepřeberu, přichází mladý muž s rozhodnutím, že nám dá k dis-

Nahoře

Detail geny lodi Mona Lisa, kterou jsme nakonec od charterovky nepřevzali.

Shora

Příprava lodě na odplutí. Teplotní poměry jsou znát na oblečení.

Vysvitne-li slunce, je i v říjnu na Baltu příjemně.

Příprava hlavní plachty na vytažení. Rážno je na Hanse dost vysoko.

Vlevo

Maják v městečku Rønne na ostrově Bornholm. Takových barevných uliček je zde plno.

ALES STENAR – MEGALITY V KÅSEBERGA

Jedná se o jednu z nejvíce navštěvovaných atrakcí ve Švédsku: „Mezi mořem a nebesy stoupá pobřeží, kde Ale vztyčil ohromnou loď z kamení, leží tam, kde záře světla mizí; z po-

temnělého klidu těchto tvarů vychází sága zahalená do temných baltských tónů, památník, jehož jediné skrývá tajemství.“ Takto začíná poem Anderse Österlinga, básníka, který psal

o Ales Stenar, megalitické lodi vztyčené nedaleko Kåseberga nad malou rybářskou vesnicí. Kameny Ales, anglicky Ale's Stones nebo švédsky Ales Stenar, je megalitická stavba v oblasti Skåne v jižním Švédsku. Jedná se o 67 m dlouhou kamennou loď, která je postavena z 59 velkých žulových megalitů, z nichž každý váží od 1,5 do 2 tun. Dva hlavní kameny vyznačují před a zad loď a říká se jim oltář a kormidlo. Tyto dva velké kusy kamene jsou kusy quartzitu, tvrdé metamorfované skály, a byly dovezeny z oblasti, která odsud leží zhruba 30 km daleko, nedaleko městečka Brantevik. Všechny další kameny jsou pozůstatkem poslední doby ledové a její erozivní činnosti a byly nalezeny v okolí této švédské provincie.

Na účel této stavby se táže řada historiků a archeologů. Někteří se domnívali, že sloužila jako pohřební místo krále Aleho. Avšak nikdo zde neodhalil žádný hrob. Přečasně magické místo. Při západu a východu slunce ve dnech letního a zimního slunovratu dopadají sluneční paprsky na nejdůležitější kameny.

pozici Hanse 445. A ještě na mě spiklenecky mrkne, že je úplně nová. Moc mu nevěřím, dokud ji neuvidím. Venku koukám, že na ní Yorn s druhým technikem něco dělají. Jdu blíž a vidím, že začíšťují velikánskou zalepenou díru na zádi, pravděpodobně pozůstatek po kolizi minulé posádky.

Jsmo nalodění a vyplouváme. Hned za posledním molem maríny je zelená bóje, která ukáže směr do plavební dráhy. Je tma jak v pytli. V noci nám fouká SE asi 17 kn. Příznivý vítr, chceme totiž do Ystadu. Ustavuji hlídky, vaříme polévku, čaj, kecáme.

Je dopoledne pod mrakem a připlouváme k Ystadu. Malé město na jihu Švédska. Přistání v maríně na pohodičku a vyrážíme s klukama na výlet do centra a na obědovečeři.

Sychravo

Druhý den není moc hezké počasí, zataženo, mrholí. Chci klukům ukázat kamennou plachetnici, co ji tu postavili Vikingové. Tomu místu se říká baltský Stonehenge. Vítr je poměrně stabilní SE 17 kn, takže na stoupačku pěkně ke Kåseberga. Během dne se stáčí na NE. Po pár hodinách se nám před přídí rýsuje přístavní hráz. Hloubka pod námi se rapidně snižuje, zatímco vlny se zvedají a vjezd do maríny se užívá. Vjezd není úplně ideální, hloubka 3 m 100 metrů od vjezdu na sebevědomí nepřidá. Držím rychlost na 3 kn a malinko snižuju. Přesně na střed mezi hrázní zdí a mírně plyn. Chvilka ticha a už jsme v bazénu. Rybářský přístav v Kåseberga je malý, v sezoně může být dost obsazený, je mělký a v některých

místech zanesený. Hloubka se pohybuje od dvou do dvou a půl metru a příjezdový koridor je úzký. Pro návštěvníky jsou určena místa ke stání u jižního vlnolamu. Prohlídka Ales Stenar a plujeme dál. Přistáváme v sychravém počasí před půlnocí. Na grilu pečeme ryby. Je chladno, venku mrholí a zima leze pod bundy.

Úterý ráno, první říjnový den a na obloze stopy cirrů. Dnes nás čeká plavba na Christiansø. Cestou se zastavíme na hradě Hammershus. Je to největší středověká pevnost v severní Evropě, která se tyčí ve výšce 80 m nad hladinou moře. Byla postavena v průběhu 13. století jako královská rezidence Valdemara II. Dánského a sloužila zároveň jako základna pro křižácké výpravy.

Pokud se vydáte do těchto končin, ať na plachetnici nebo trajektem, návštěvu Hammershusu určitě nevynechte. Je to překrásný výlet, kolem hradu vede turistická stezka, která vás zavede k pobřeží a nabídne vám překrásné výhledy na moře a skaliska. Jižně od hradu jsou potom strmé skály a vodou vymleté malinké zátoky a také vysoký les. Marína pod hradem je již dokončena, můžete pohodlně stát bokem k molu, voda a elektřina k dispozici.

Po vyplutí z Hammershusu směřujeme do Christiansø. Vítr se stočil proti a sílí. Měníme plán a další zastávkou je Rønne. Ráno vyrážíme na prohlídku města. Známe ho již už z minulosti a vím, jak je fotogenické. Byl jsem tu naposledy před dvěma lety.

Vlevo: Božský klid v marínách. To je říjen na Baltu.

Rønne je největším městem na Bornholmu a žije zde něco přes 13 tisíc obyvatel.

Příjemná lokalita, ale je čas se sbalit. Jarda s Tomem chtějí vidět rakety Wernera von Brauna. My ostatní taky, takže nás čeká další noční plavba. Bude dlouhá. Před třetí hodinou vyplouváme z Rønne na otevřené moře. Pomalu se stmívá a hvězdná obloha nám otevírá své jedinečné nebeské show.

Bóje nás navádí do plavební dráhy a začíná červenozelená „barevná noční hudba“. Na pravoboku vidím něco hodně osvětleného a poměrně nedalekého. Dívám se do mapy a téměř s jistotou říkám posádce, že je to nedaleké letiště. Hluboký omyl. Až druhý den zjistíme, že se jednalo o velký objekt elektrárny ležící nedaleko Stralsundu. Ta tma pořádně mate a vzdálenosti zkresluje. Na palubě je pěkná zima, v podpalubí se vaří čaj a pomalu na motor kličkujeme plavební dráhou k Peenemünde.

YSTAD

Ystad je město v jižním švédském regionu Skåne, které leží na pobřeží Baltského moře. Region Skåne náležel až do roku 1658 Dánsku, ale na základě podepsání tzv. Roskildského míru připadl Švédsku. Město Ystad je hlavním městem stejnojmenného okresu. Kvůli významným gotickým památkám byl zařazen mezi města na Evropské cestě cihlové gotiky.

První písemná zmínka pochází z roku 1244, ale město Ystad bylo osídleno již dříve. Hlavní dominantou města je kostel sv. P. Marie (Sancta Maria kyrka), který pochází z první

Následující ráno se probouzíme do krásného, ale studeného a větrného dne.

Vesnice je poměrně malá, žije v ní jen necelých 400 obyvatel, ale je známá především díky přilehlému výzkumnému středisku německé Luftwaffe. Bylo používáno během 2. světové války. V marině to docela žije. Za pět eur kupujeme osm žetonů do sprch a pak se vydáváme na prohlídku velkolepého muzea. Nejprve sovětská ponorka U-461 – největší muzeum v ponorce na světě. Kluci mizí v útrobách toho monstra a já si vychutnávám pohled na ponorku ze zahrádky místního bistra u ranní kávy.

Dozvídáme se, že v roce 1936 Říšské ministerstvo letectví (Reichsluftfahrtministerium) zaplatilo městu Wolgast 750 000 říšských marek za odkoupení celého severního poloostrova Usedom. U Peenemünde se o rok později začalo budovat armádní výzkumné středisko. Bylo dokončeno

v roce 1938 a jeho technickým ředitelem se stal Wernher von Braun. Pracovalo se zde usilovně a systematicky na vývoji nacistických zbraní odplaty včetně rakety V-2. Dalšími projekty byly rakety Enzian, Schmetterling, Rheintochter a Wasserfall. Dále tu pak byly vyvinuty systémy noční navigace a radarů.

V noci z 17. na 18. srpna 1943 byla základna po jejím odhalení a naplánování útoku bombardována téměř 600 letadly britského královského letectva. Díky této operaci se zpomalil vývoj německých raket.

Nyní je v místě zachována pouze elektrárna, která slouží jako muzeum, letiště a železnice.

Je čas se vrátit na Rujanu. Proplouváme plavební dráhou mezi ostrovem Ruden a Usedomem. V nejužších místech chvilku balíme plachty, protože na manévry je tam úzký prostor

poloviny 13. století. Zdejší Františkánský klášter sv. Petra (Gräbröderklostret) je jedním z nejlépe dochovaných středověkých klášterů ve Švédsku a dnes v něm sídlí městské muzeum. Ve staré části města je mnoho zachovalých domů ze 17. a 18. století. Ekonomickým základem pro rozvoj města bylo rybaření a obchodování se sledí. Sledí se v jižních částech Baltského moře v pozdním středověku vyskytovali ve velkém množství. Dnes mnohem méně. Městečko si žije poklidným životem.

Dojíždíme za silného větru po 10. večer do Lauterbachu. Marína vypadá jako hodně plná, takže se rozhoduji pro stání u městského mola, nedaleko stanoviště výletních lodí. Je tma a podzim, na výlet snad nikdo brzy ráno nevyjede. Vyvázali jsme Arielle na dlouhé springy, vítr si s ní pěkně pohrával. V místní hospodě ochutnáváme rybí polévku a unavení jdeme spát.

Poslední den vyplouváme ke Stralsundskému mostu. Tudy jsem ještě neplul a pěkně jsme si naběhli. Tenhle most se totiž otevírá pouze dvakrát denně – jo, kdyby člověk četl pilota. Nu a tak se stalo, že jsme na místě o zhruba 2 hodiny dřív. Za mostem se připravujeme na průjezd velmi dlouhou a únavnou plavební dráhou směrem k Hiddensee, kolem které jsou na mnoha místech metry vzdálené mělčiny. Průjezd touto dráhou trvá kolem tří hodin a ve tmě to není skutečně nic příjemného. Vyžaduje to maximální soustředění posádky a výbornou komunikaci kormidelníka a navigátora. Až tudy pojedete do Breege, tak si na to dejte pozor a naplánujte cestu za světla. ▲

Nahoře

Prohlídka muzea v Peenemünde patří k výtečným zpestřením plaveb v blízkosti Rujany. Na snímku vidíte rakety V-1 a V-2, tolik proslulé během 2. sv. války.

